

KONČNO POROČILO PRESOJE REGIJSKEGA PREDSTAVNIKA (ne-revidirano)

Nosilec certifikata:	KGZS, Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana, Slovenija		
Vrsta presoje:	Obnovitvena	Številka certifikata:	CER-207-001
Obseg: <small>(tekst na certifikatu)</small>	Gozdovi regije "Slovenija"		
Datum začetka presoje:	21.5.2018	Datum zaključka presoje:	27.6.2018
Vodilni presojevalec: <small>(ime, priimek, podpis)</small>	Franc Ferlin		
Presojevalci: <small>(ime, priimek)</small>	Hrvoje Boras		
Tehnični eksperti: <small>(ime, priimek)</small>	/		
Pooblaščenec regijskega predstavnika: <small>(ime, priimek, podpis)</small>	Egon Rebec		

Številka neskladnosti	Stopnja neskladnosti	Pri kom je bila ugotovljena?	Opis neskladnosti	Rok za zaprtje neskladnosti	Zapiranje neskladnosti		
					Datum zaprtja	Sprememba v večjo neskladnost	Predlog suspenza
001-2018	Manjša	Regijski predstavnik	Ažurirani dokument Seznam zaposlenih z odgovornostmi predstavljen (8 zaposlenih, datum 05.03.2018), ni pa popisan s strani direktorja.	25.7.2018			
002-2018	Manjša	Regijski predstavnik	Notranji nadzor obsega terensko presojo lastnikov gozdov, notranji nadzor pisarniškega dela pa ni vključen.	25.7.2018			
003-2018	Manjša	Regijski predstavnik	Izvod interne revije ali drug dokument, v katerem naj bi bila podana izjava regijskega predstavnika, da bo spoštoval standarde trajnostnega gospodarjenja in ostale zahteve certifikacijske sheme, v momentu presoje ni bil dosegljiv.	25.7.2018			
004-2018	Manjša	Regijski predstavnik	Glede na to, da je Bureau Veritas izbral v presojo SiDG, KGZS ni ažurirala svojega Plana presoj za leto 2018 in sicer tako, da bi nadomestila SiDG z drugim lastnikom gozda. Namreč, v kolikor Bureau Veritas izbere v presojo istega lastnika, katerega je izbrala tudi KGZS, slednja po svojem internem navodilu ne bo ponovno presojala tega lastnika (v tem letu), temveč bo izbrala drugega namesto njega.	25.7.2018			
005 in 006 - 2018	Manjša	Lastniki gozda (3)	Lastniki gozda (3) nimajo ustrezne opreme za preprečitev oziroma sanacijo morebitnega razlitja olja iz traktorja (gozdarski ekokomplet), ki jo predvideva Pravilnik o varstvu gozdov (31.12.2009).	25.7.2018			
007-2018	Manjša	Lastnik gozda (1)	Lastnica gozda (1) ne vodi sistema potrebne skrbnosti v skladu z EUTR in Zakonom o gozdovih, saj nima izpolnjenega evidenčnega lista za sistem potrebne skrbnosti (2017) oziroma ni predložila druge ustrezne dokumentacije, ki bi zagotavljala sledljivost izvora posameznih pošiljk lesa, ki je bil dan na trg oziroma v lastno, komercialno uporabo.	25.7.2018			
008-2018	Manjša	Lastnik gozda (SiDG)	SiDG. Podizvajalec FEROLEs d.o.o. - njegov traktorist ni nosil delovnih čevljev z zaščitno kapico, ki mu jih je zagotovil delodajalec, ko je delal z motorno žago ob traktorju ter dva sekača nista pri delu z motorno žago koristila s strani delodajalca zagotovljena zaščitna sredstva (antifon in vizir za varstvo obraza).	25.7.2018			

Priporočila vodilnega presojevalca, vezana za pregled regijskega predstavnika:

1) Varovanje osebnih podatkov v skladu z GDPR: Glede nato, da predlog Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2), skozi katerega se implementirajo zahteve EU GDPR Direktive, še ni sprejet, se - namesto prvotno predlagane neskladnosti - priporoča čimprejšnjo pripravo

sprememb/prilagoditev internega Pravilnika KGZS o varstvu osebnih podatkov ter Izjave za vstop lastnikov gozdov v regijsko certifikacijsko shemo z zahtevami GDPR!

2) Trajnostno poročilo (2008-2013) in aktualni podatki o gozdovih: Glede na to, da je to poročilo zaradi novonastalih razmer v gozdovih (po letu 2014) zastarelo, njegova osvežitev pa sicer predvidena za naslednje leto, se priporoča, da regijski predstavnik - na podlagi Poročil o gozdovih ZGS - čimprej pripravi zbirni pregled določenih indikatorjev trajnostnega gospodarjenja z gozdovi za obdobje 2014-2017 in sicer na podlagi predloga indikatorjev s strani vodilnega presojevalca. To priporočilo je že bilo v celoti realizirano (1.6.2018).

3) Sistem vzpodbujanja trajnostnega gospodarjenja (TGG) z gozdovi: Glede na to, da ta sistem temelji na državnem sistemu (javne gozdarske službe in proračunskih spodbud) in da regijski predstavnik še nima vzpostavljenega lastnega sistema vzpodbujanja TGG, se priporoča, da regijski predstavnik pripravi (pisni) koncept/strategijo/program spodbujanja TGG s strani zbornice oziroma certifikacije gozdov kot tržnega instrumenta!

Priporočila vodilnega presojevalca za uspešnejše doseganje standarda TGG na podlagi Trajnostnega poročila (2008-2013) in novejših indikatorjev TGG:

Za učinkovitejše in uspešnejše doseganje standarda TGG na splošni regijski ravni se, glede na to, da:

- 1) Se v strukturi gozdnih sestojev še naprej povečuje delež starejših razvojnih faz oziroma se gozdovi v povprečju še naprej starajo, priporoča uporabo aktivnejših gozdnogojitvenih pristopov za zagotavljanje naravne obnove in strukturiranja starejših faz gozda, vključno s potrebnimi ukrepi varstva mladovja pred divjadjo.
- 2) Je naravna obnova gozda marsikje otežena in za nekatere drevesne vrste oziroma tipe gozdov celo onemogočena - zaradi rastlinojede divjadi, zlasti jelenjadi - se priporoča občutnejše povečevanje odstrela na eni ter obsega obnove sestojev na drugi strani, ob uvedbi obsežnejših ukrepov (kolektivnega) varstva mladovja pred divjadjo.
- 3) So dela na negi in obnovi gozda zaskrblijujoče upadla (na 57 oziroma 73% v primerjavi z obdobjem 2008-2013), slednja pa so že sicer bila zelo nizka, priporoča nujno povečanje gozdnogojitvenih vlaganj v nego in obnovo gozda.
- 4) Je preskrba z rastiščem ustreznim reprodukcijskim materialom za sanacijsko obnovo gozdov daleč izpod dejanskih potreb, priporoča nujno vzpodbujanje le-te.
- 5) Se trajnostno izkoriščanje ne-lesnih gozdnih proizvodov in ekosistemskih storitev gozdov - tudi zaradi nekaterih gozdarsko-sistemskih razlogov - premalo vzpodbuja, priporoča intenzivnejše aktivnosti v tem smislu.
- 6) Je usposabljanj s področja gozdne tehnike in varnega dela v gozdu - glede na veliko število lastnikov gozdov, ki sami delajo v gozdu, še posebej v zahtevnih razmerah sanacije gozdov - premalo, narašča pa število nesreč v gozdovih, se priporoča občutno povečanje obsega tovrstnih usposabljanj lastnikov gozdov.
- 7) Se k načrtovanju gospodarjenja z gozdovi ne pritegne pomembnega števila lastnikov gozdov, se priporoča intenzivnejše prizadevanje (javne gozdarske službe) za zgodnje vključevanje lastnikov gozdov v pripravo načrtov, zlasti gozdnogojitvenih, ki so za lastnike gozdov izvedbeni.

Mnenje in priporočilo vodilnega presojevalca glede vsebine Trajnostnega poročila:

Trajnostno poročilo (2008-2013) je zelo obsežen kvalitativni in kvantitativni prikaz stanja in gospodarjenja oziroma ravnanja z gozdovi v "regiji" Slovenije, izdelan na podlagi standardnih meril in indikatorjev TGG. Glede na dejstvo, da so se razmere v gozdovih in gozdarstvu Slovenije po letu 2013, zaradi obsežnih naravnih ujm in nujnih ukrepov sanacije gozdov, izjemno spremenile, je seveda to poročilo - kot podlaga za ponovno presojo TGG - zastarelo. Z dodatno pridobljenimi zbirnimi podatki o stanju in trendih določenih ključnih indikatorjev (ki jih je zbral regijski predstavnik), kakor tudi z dodatnim vpogledom (vodilnega presojevalca) v poročila gozdarskih institucij (zlasti ZGS in Gozdarske inšpekcije) je bil ta problem odklonjen in s tem omogočena celovita ocena TGG na splošni regijski ravni.

Glede na to, da predmetno Trajnostno poročilo v glavnem ne nudi ocen uspešnosti uresničevanja standardnih zahtev TGG - slednje je sedaj skoraj popolnoma prepuščeno presojevalcu -, prinaša pa množico podatkov in informacij, ki same po sebi te uspešnosti ne nakazujejo, se priporoča, da se priprava novega poročila osredotoči zlasti na ocene uspešnosti TGG po posameznih (pod)merilih, v povezavi s pripadajočimi kvalitativnimi in kvantitativnimi indikatorji!

Priporočila vodilnega presojevalca, vezana za pregled lastnikov gozdov:

- 1) Lastniku gozda (1), ki z gozdom ne gospodari, se priporoča, da prične trajnostno gospodariti s svojim gozdom, v sodelovanju z javno gozdarsko službo.
- 2) Lastniku gozda (1) se - glede na to, da je stopnja izkoriščenosti njegovega gozdnega potenciala razmeroma nizka, gre pa za odlična rastišča - priporoča, da poveča oziroma predlaga povečanje intenzivnosti gospodarjenja z gozdovi, zlasti sečenj in sicer takšnih, ki bodo hkrati zagotavljale optimalno izpolnjevanje vseh zahtev in pogojev standarda TGG.
- 3) Lastnikom gozda (3) se priporoča udeležba na izobraževanjih ZGS, kadar jih le-ta organizira.
- 4) Lastnikom gozda (5) se priporoča sklepanje pismenih pogodb z izvajalci del.
- 5) Lastnikom gozda (2) se priporoča da skozi pogodbo z izvajalcem zagotavlja ohranjanje predpisanih minimalnih pogojev (za izvajalce) ter zahtev glede dela, poklicne varnosti in zdravja pri delu v gozdu.
- 6) Lastniku gozda (1) se priporoča da skozi pogodbo z izvajalcem zagotavlja preprečevanje onesnaževanja gozda z gorivi in mazivi.
- 7) Lastnici gozda (1) se priporoča, da skozi ustrezno pogodbo zagotovi gozdnemu sestoju prijaznejše izvajanje spravila lesa pri sanaciji gozda, zlasti izogibanje se nepotrebnim poškodbam debel nosilcev funkcij (dominantnih dreves) pri izvlačenju lesa s strani profesionalnega izvajalca.
- 8) Lastniku gozda (1) se priporoča uporaba bio-olja.
- 9) Lastnikom gozda (3) se priporoča da podajo iniciativo za sodelovanje pri pripravi novih oziroma prilagajanju starih gozdnogospodarskih, zlasti pa gozdnogojitvenih načrtov.
- 10) Lastnikom gozda (4) s posestjo večjo od 15 - 20 ha se priporoča izdelavo posestnega načrta, ki bi jim - poleg gozdnogospodarskega in poslovnega namena - med drugim koristil tudi za potrebno edukacijo o (njihovem) gozdu in gozdarstvu in kot primer dobre prakse planiranja TGG na gozdni posesti!
- 11) Lastniku gozda (1) se priporoča, da vodi evidenco dajanja lesa na trg oziroma sistem potrebne skrbnosti v skladu s priporočili MKGP (izpolnjevanje evidenčnega lista z oceno tveganja ter blažilnimi ukrepi).
- 12) Upravljalcu gozda (SiDG) se priporoča, da zaradi izjemno velikega obsega prizadetih gozdov (zaradi vetroloma in podlubnikov) v Sloveniji, vse svoje aktivnosti usmeri v sanacijo teh gozdov.

Zaključki presoje:

Gospodarjenje z gozdovi na splošni, regijski ravni, presojano na podlagi Trajnostnega poročila (2008-2013) in novejših indikatorjev TGG (2014-2017), je uspešno in skladno z vsemi merili TGG (PEFC 03-2012), pri čemer se - kljub velikim naravnim motnjam v zadnjih letih - (a) ohranjajo in dalje krepijo gozdni fondi, (2) sanirajo posledice naravnih ujm in ohranjata zdravje in vitalnost gozdnih ekosistemov, (3) ohranjajo in vzpodbujajo lesne in posredno tudi nelesne proizvodne funkcije gozdov ter storitve, (4) ohranja, vzdržuje in primerno povečuje biotsko pestrost v gozdnih ekosistemih, (5) vzdržuje in primerno krepí varovalne funkcije, (6) vzdržuje druge socio-ekonomske funkcije in pogoje ter (7) ravna v skladu z gozdarsko in z gozdom povezano zakonodajo. Podano je 7 priporočil za izboljšanje TGG na tej ravni: od uporabe aktivnejših gozdnogojitvenih pristopov za naravno obnovo in strukturiranje sestojev ter intenziviranja obsega gozdnogojitvenih vlaganj v gozdove, ob vzpodbujanju preskrbe z gozdnim reprodukcijskim materialom, do povečanja obsega usposabljanj s področja gozdne tehnike in varnega dela v gozdovih ter pritegnitve (večjega števila) lastnikov gozdov v pripravo načrtov za gospodarjenje z gozdovi. Podano je tudi priporočilo za izboljšanje bodočega Trajnostnega poročila in sicer tako, da se največjo pozornost nameni (sedaj manjkajočim) ocenam uspešnosti TGG po pod-merilih, na podlagi pripadajočih indikatorjev.

Gospodarjenje z gozdovi presojanih lastnikov gozdov je uspešno in pri večini lastnikov skladno z vsemi merili TGG (PEFC 03-2012). Ugotovljene so tri manjše neskladnosti in sicer za ne-posedovanje opreme za preprečitev morebitnega razlitja olja (3 lastniki), za ne-vodenje predpisanega sistema potrebne skrbnosti pri dajanju lesa na trg (1 lastnik) ter za ne-uporabo osebne zaščitne opreme pri delu v gozdu (SiDG oziroma delavci njegovega izvajalca). Podano pa je 12 priporočil lastnikom oziroma upravljalcem gozdov za izboljšanje TGG, ki obsegajo intenziviranje gospodarjenja z gozdom ter sklepanje pismenih pogodb z izvajalci (preko katerih lastnik zagotavlja uresničevanje različnih zahtev in pogojev v zvezi z delom in varnostjo in zdravjem pri delu, kakor tudi varovanje pred poškodbami in onesnaževanjem gozdnega ekosistema), sodelovanje lastnikov gozdov pri pripravi načrtov za gospodarjenje, izdelavo posestnih načrtov, ustreznejše vodenje evidenc o prometu z lesom ter pospešeno in prioritarno izvajanje sanacije (državnih) gozdov.

Regijski predstavnik učinkovito in uspešno izvaja svojo **koordinacijsko in nadzorno vlogo** nad lastniki gozdov, ki so vključeni v certifikacijsko shemo. Njegovo delovanje je bilo v večini pregledanih aktivnosti skladno z zahtevami slovenske PEFC certifikacijske sheme. Ugotovljene so le štiri manjše neskladnosti na pisarniški ravni, med njimi zlasti neobstoje notranjega nadzora nad samim regijskim predstavnikom. Podana so tudi tri priporočila in sicer za pripravo novih podatkov o TRR na regijski ravni (slednje je že realizirano), za harmonizacijo internega pravilnika z zahtevami GDPR ter za pripravo strategije/programa spodbujanja ZGG s strani KGZS.

Predlog vodilnega presojevalca:

Certifikacijski organ Bureau Veritas d.o.o. po zaprtju vseh neskladnosti podeli regijskemu predstavniku obnovljeni PEFC certifikat.